

Georgiana **GOGOESCU**

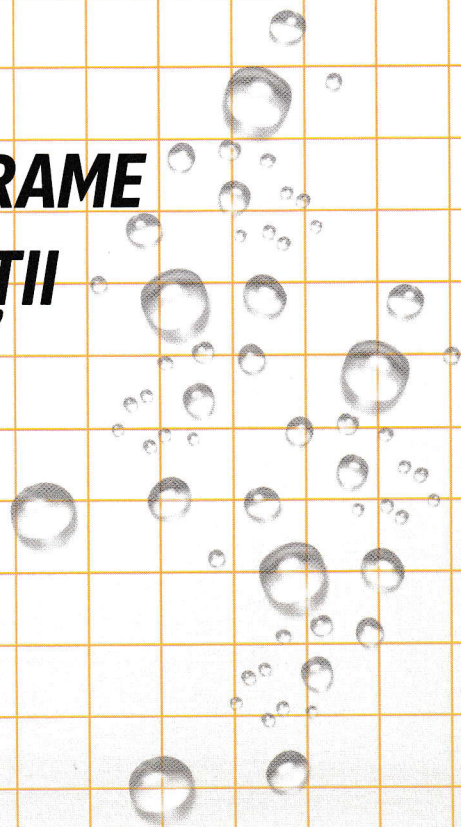
Caietul meu de Limba și Literatura Română, clasa a IV-a

ORTOGRAFIA

**OBIECTIV:
SĂ SCRITEM CORECT!**

- ORTOGRAME**
- EXERCIIU**
- TESTE**

CUPRINS

ORTOGRAFIA

1. Scrierea cuvintelor <i>într-o</i> și <i>într-un</i> (actualizare)	7
2. Scrierea cuvintelor <i>dintr-o</i> și <i>dintr-un</i> (actualizare)	9
3. Scrierea cuvintelor <i>sau</i> și <i>s-au</i> (actualizare)	11
4. Scrierea cuvintelor <i>sa</i> și <i>s-a</i> (actualizare)	13
5. Scrierea cuvintelor <i>săi</i> și <i>să-i</i> (actualizare)	16
6. Scrierea cuvintelor <i>ia</i> și <i>i-a</i> (actualizare)	18
7. Scrierea cuvintelor <i>iau</i> și <i>i-au</i> (actualizare)	21
8. Scrierea cuvintelor <i>la</i> și <i>l-a</i> (actualizare)	23
9. Scrierea cuvintelor <i>neam</i> și <i>ne-am</i> (actualizare)	25
10. Scrierea cuvintelor <i>nea</i> și <i>ne-a</i> (actualizare)	27
11. Scrierea cuvintelor <i>na/n-a, nai/n-ai, nul/nu-l</i> (actualizare)	29
12. Scrierea cuvintelor <i>n-o, nu-i, n-am, n-are, n-ați, n-au</i> (actualizare)	31
13. Scrierea cuvintelor <i>numai</i> și <i>nu mai</i> (actualizare)	33
14. Scrierea cuvintelor <i>odată</i> și <i>o dată</i> (actualizare)	35
15. Scrierea cuvintelor <i>nicio, niciun</i> și <i>nici o, nici un</i> (actualizare)	37
16. Scrierea cuvintelor <i>va</i> și <i>v-a</i>	39
17. Scrierea cuvintelor <i>var</i> și <i>v-ar</i>	41
18. Scrierea cuvintelor <i>mie</i> și <i>mi-e</i>	43
19. Scrierea cuvintelor <i>mia</i> și <i>mi-a</i>	45
20. Scrierea cuvintelor <i>mii</i> și <i>mi-i</i>	47
21. Scrierea cuvintelor <i>căi</i> și <i>că-i</i>	49
22. Scrierea cuvintelor <i>cai</i> și <i>c-ai</i>	51
23. Scrierea cuvintelor <i>ceai</i> și <i>ce-ai</i>	53
24. Scrierea cuvintelor <i>deal</i> și <i>de-al</i>	55
25. Scrierea cuvintelor <i>car</i> și <i>c-ar</i>	57
26. Scrierea cuvintelor <i>sar</i> și <i>s-ar</i>	59
27. Scrierea cuvintelor <i>cel</i> și <i>ce-l</i>	61
28. Scrierea cuvintelor <i>mai</i> și <i>m-ai</i>	63
29. Scrierea cuvintelor <i>cam</i> și <i>c-am</i>	65
30. Scrierea cuvintelor <i>iar</i> și <i>i-ar</i>	67
31. Scrierea cuvintelor <i>decât</i> și <i>de cât</i>	69
32. Scrierea cuvintelor <i>demult</i> și <i>de mult</i>	71
33. Scrierea cuvintelor <i>ai</i> și <i>a-i</i>	73
34. Scrierea cuvintelor <i>altădată</i> și <i>altă dată</i>	75
35. Scrierea cuvintelor <i>niciodată, nicio dată, nici o dată</i>	77
36. Alte „capcane”	79

CUPRINS

 TESTUL 1 (<i>într-o/într-un</i>)	83
 TESTUL 2 (<i>dintr-o/dintr-un</i>)	84
 TESTUL 3 (<i>sau/s-au</i>)	85
 TESTUL 4 (<i>sa/s-a</i>)	86
 TESTUL 5 (<i>săi/să-î</i>)	87
 TESTUL 6 (<i>ia/i-a</i>)	88
 TESTUL 7 (<i>iau/i-au</i>)	89
 TESTUL 8 (<i>la/l-a</i>)	90
 TESTUL 9 (<i>neam/ne-am</i>)	91
 TESTUL 10 (<i>nea/ne-a</i>)	92
 TESTUL 11 (<i>nai/n-ai</i>)	93
 TESTUL 12 (<i>va/v-a</i>)	94
 TESTUL 13 (<i>var/v-ar</i>)	95
 TESTUL 14 (<i>mie/mi-e și mii/mi-î</i>)	96
 TESTUL 15 (<i>căi/că-î</i>)	97
 TESTUL 16 (<i>cail/c-ai</i>)	98
 TESTUL 17 (<i>ceail/ce-ai</i>)	99
 TESTUL 18 (<i>car/c-ar</i>)	100
 TESTUL 19 (<i>sar/s-ar</i>)	101
 TESTUL 20 (<i>cel/ce-l</i>)	102
 TESTUL 21 (<i>mai/m-ai</i>)	103
 TESTUL 22 (<i>cam/c-am</i>)	104

ORTOGRAFIA

1. Scrierea cuvintelor *într-o* și *într-un* (actualizare)

I. OBSERV

„*Într-o* zi îi chemă la dânsul și le spuse:”

(Fructul cel mai valoros – fragment, poveste populară bulgară)

„*Într-un* rând s-a pregătit el să plece după marfă și a întrebat pe fete ce vor să le aducă.”

(Creanga de alun – fragment, Lev Tolstoi)

II. MEMOREZ ESENȚIALUL

- ✓ Scriu *într-o* întotdeauna și rostesc cele două cuvinte în aceeași silabă. Cratima leagă, în scris, cele două cuvinte *întru* și *o* și marchează absența vocalei *u*.
- ✓ Scriu *într-un* întotdeauna și rostesc cele două cuvinte în aceeași silabă. În scris, cratima leagă cele două cuvinte *întru* și *un*, marcând absența vocalei *u*.

III. METODĂ

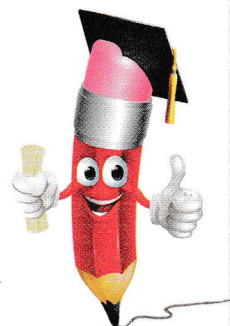
- ✓ Se scrie *într-o* zi, nu ~~într-o~~ zi; *într-un* rând, nu ~~într-un~~ rând!
- ✓ Se ține cont că întotdeauna se scrie *într-o* și *într-un*!

IV. MĂ ANTRENEZ

1. Completează cu *într-o*, *într-un*:

- a)
	_____ tablou;		_____ secol;
	_____ poveste;		_____ poezie;
	_____ sertar;		_____ ungher;
	_____ vară;		_____ ghicitoare.

- b)
- _____ pădure se află o cabană.
  - _____ tablou apărea o prințesă.
  - Dragonul trăia _____ insulă.
  - _____ loc, s-au întâlnit cu fiarele sălbatice.
  - _____ toamnă, lepurele pornise la iarmaroc.
  - Ogarul era îmbrăcat _____ șubă călduroasă.

2. Scrie ca în model: .RO

Model: ✓ în scorbură → într-o scorbură

în an → _____	în colet → _____
în lac → _____	în scorbură → _____
în căsuță → _____	în mașină → _____

3. Descoperă propozițiile ascunse:

 plecat, într-un, după, negustorul, marfă, rând, a
_____

 făcuse, paie, lan, prepelița, într-un, din, își, un, cuib
_____

 într-un, țin, toc, ochelarii
_____

V. EVALUEZ COMPETENȚELE

1. Alcătuieste un text în care să folosești cuvintele: *într-o* și *într-un*, de minim trei ori fiecare. Găsește un titlu potrivit.

_____

_____

_____

_____

_____

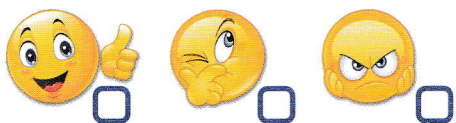
_____

_____

_____

_____

- 1. Știu/Nu știu să _____
- 2. Știu/Nu știu să _____
- 3. Știu/Nu știu să _____

I. OBSERV

„Bate vântul **dintr-o** parte -/larna-i ici, vara-i departe..”

(Ce te legeni? - fragment, Mihai Eminescu)

„**Dintr-un** tufiș dădu buzna o lighioană.”

(Puișorul și vulpea - fragment, Ion Pas)

II. MEMOREZ ESENȚIALUL

- ✓ Scriu **dintr-o** întotdeauna și pronunț în aceeași silabă cele două cuvinte. În scris, cratima leagă cuvântul **dintru** și cuvântul **o**, marcând absența vocalei **u**.
- ✓ Scriu **dintr-un** întotdeauna și pronunț în aceeași silabă cele două cuvinte. Cratima leagă cuvântul **dintru** și cuvântul **un**, marcând absența vocalei **u**.

III. METODĂ

- ✓ Se scrie **dintr-o** parte, nu ~~dintru~~ parte; **dintr-un** tufiș, nu ~~dintrun~~ tufiș!
- ✓ Se ține cont că întotdeauna se scrie **dintr-o**, **dintr-un**!

IV. MĂ ANTRENEZ

1. Completează ca în model:

 din serie → **dintr-o serie**

 din șir → _____

 din vers → _____

 din titlu → _____

 din propoziție → _____

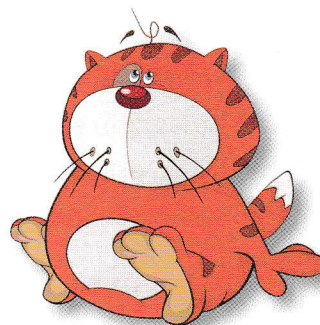
 din pagină → _____

 din copac → _____

 din ocean → _____

2. Încercuiește varianta corectă a cuvintelor scrise italic:

- Lupul a înhățat prada **dintrun/dintr-un** salt.
- Acest cuvânt este alcătuit **dintr-o/dintro** silabă.
- Dintr-o/Dintr-un** bilet am aflat vestea.
- Dintr-o/Dintr-un** luminiș a apărut un iepure.
- Descoperise evenimentul **dintrun/dintr-un** afiș.
- Greierușul a ieșit **dintr-o/dintro** căsuță de humă.
- Broasca a ieșit **dintrun/dintr-un** râu.

3. Scrie **dintr-o/dintr-un** în spațiile libere:

_____ dată, nori grei ca de plumb au acoperit bolta. Stropi de ploaie s-au pornit brusc _____ nor cenușiu. _____ fulger a izbucnit un incendiu, iar _____ tufig a ieșit un bursuc somnoros. _____ copac trăsnet de fulger a ieșit și roșcata care sărea din ram în ram. _____ salt a ajuns în alt copac. _____ salcâm, o mierlă a dat vestea: „**Vine furtuna!**”. _____ vizuină a ieșit și Moș Martin: „**Sper ca _____ clipă în alta, să treacă furtuna și toată agitația!**”

4. Completează cu încă patru cuvinte pentru fiecare situație:

 dintr-o zi, _____

 dintr-un moment, _____

V. EVALUEZ COMPETENȚELE

1. Alcătuieste câte un enunț, conform cerințelor:

 dintr-o să fie în interiorul enunțului: _____

 dintr-un să fie la începutul enunțului: _____

 să cuprindă cuvintele **dintr-o** și **dintr-un**: _____

2. Alcătuieste un text despre casa ta, de maxim 5-6 rânduri, în care să utilizezi **dintr-o** și **dintr-un**.

---

1. Știu/Nu știu să _____

2. Știu/Nu știu să _____

3. Știu/Nu știu să _____

3. Scrierea cuvintelor *sau* și *s-au* (actualizare)

I. OBSERV

„Dar broaștele *sau* n-au vrut să-i răspundă, *sau* nu l-au înțeles, pentru că nu i-au spus nimic.”

(Cărăbușul - fragment, Hans Christian Andersen)

„*S-au* înființat, în ziua fixată, un număr de șaiszeci și patru de bărbați. *S-au* adus și bătrânii.”

(Voltaire - Coridorul ispitei, fragment)

II. MEMOREZ ESENȚIALUL

- ✓ Scriu *sau* când are sensul de *ori*.
- ✓ Scriu *s-au* când pronunț cele două cuvinte într-o silabă. Cratima leagă cuvintele *se* și *au*, marcând absența sunetului *e*. După *s-au* urmează întotdeauna un cuvânt care exprimă acțiunea.

III. METODĂ

✓ Verific dacă pot să înlocuiesc pe *sau* cu *ori*: „Dar broaștele *sau (ori)* n-au vrut să-i răspundă, *sau (ori)* nu l-au înțeles, pentru că nu i-au spus nimic.”
(Cărăbușul - fragment, Hans Christian Andersen)

✓ Verific dacă după *s-au* urmează un cuvânt care exprimă acțiunea:
„*S-au* înființat, în ziua fixată, un număr de șaiszeci și patru de bărbați. *S-au* adus și bătrânii.”
(Voltaire - Coridorul ispitei, fragment)

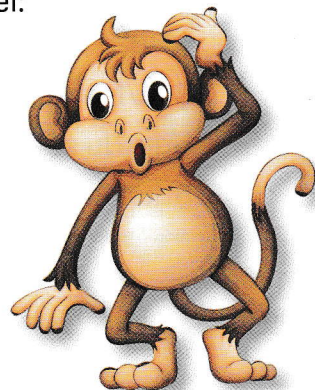
(*S-au*) înființat → a înființa; (*S-au*) adus → a aduce

IV. MĂ ANTRENEZ

1. Modifică forma cuvintelor, pentru a folosi liniuța de unire, ca în model:

Model: ✓ *au jucat* → *s-au jucat*

- *au fixat* → _____
- *au adăugat* → _____
- *au exprimat* → _____
- *au adunat* → _____
- *au spus* → _____

2. Adaugă cuvinte potrivite lângă **sau** și **s-au**:

 sau _____ ; _____ sau _____ ; _____ sau _____
 s-au _____

3. Selectează forma corectă și adaugă și cuvinte potrivite care să exprime acțiunea:

Sau/S-au _____ cursurile, cadrele didactice **sau/s-au** _____ de festivitate. După festivitate, prietenele Ana și Maria **sau/s-au** _____ acasă. Ele **sau/s-au** _____ la sfat.

4. Rescrie propozițiile, folosind pe **s-au**:

- Noaptea se măresc. _____
- Se notează absenții. _____
- Se aud chiote. _____
- Se încep cursurile. _____

V. EVALUEZ COMPETENȚELE

1. Completează spațiile libere cu **sau/s-au**.

- „La un chiot al lui, copiii _____ aruncat în năvală, umplând valea de veselia strigătelor.”
(Eusebiu Camilar, Stejarul din Borzești - fragment)
- „A venit toamna, frunzele pădurii _____ îngălbenit și _____ uscat; vântul le smulgea și le împrăștia...”
(Rățușca cea urâtă – fragment, Hans Christian Andersen)
- „[...] încet-încet, pocnetele și strigătele _____ pierdut, _____ stins [...]”
(Puiul - fragment, Ioan Alexandru Brătescu-Voinești)
- „Negustorul și-a adus aminte de făgăduiala dată ursului și i _____ muiat picioarele.”
(Creanga de alun – fragment, Lev Tolstoi)
- Scrii la engleză _____ la franceză?
- „Viețuitoarele _____ strâns toate înduișoșate și au încercat să le ajute. Păsările _____ oferit să le înalțe pe aripile lor.”
(Povestea curcubeului - fragment, Bucur Milesco)
- Cumperi pere _____ mere?

1. Știu/Nu știu să _____
2. Știu/Nu știu să _____
3. Știu/Nu știu să _____

4. Scrierea cuvintelor *sa* și *s-a* (actualizare)

I. OBSERV

„Degetele flăcăului se învinețeau, dinții îi clănțăneau, pielea **sa** se zbârcea.”

(Păunașul codrilor – fragment, Victor Eftimiu)

„El a povestit apoi tot ce **s-a** întâmplat și toți au început să plângă.”

(Creanga de alun – fragment, Lev Tolstoi)

II. MEMOREZ ESENȚIALUL

- ✓ Scriu **sa** când se poate înlocui cu **lui** sau **ei**.
- ✓ Scriu **s-a** când după el urmează un cuvânt care exprimă acțiunea.

III. METODĂ

✓ Verific dacă pot să înlocuiesc **sa** cu **lui**: „Degetele flăcăului se învinețeau, dinții îi clănțăneau, pielea **sa (lui)** se zbârcea.”

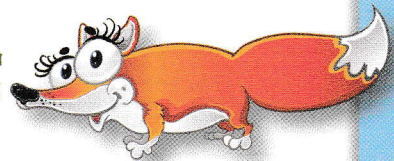
(Păunașul codrilor – fragment, Victor Eftimiu)

✓ Verific dacă după **s-a** urmează un cuvânt care exprimă acțiunea: „El a povestit apoi tot ce **s-a** întâmplat și toți au început să plângă.”

(Creanga de alun – fragment, Lev Tolstoi)

(**s-a**) **întâmpnat** → **a se întâmpla**

IV. MĂ ANTRENEZ

1. Completează cu **sa/s-a**:

- a)
pătura _____	_____ bucurat	_____ concentrat
_____ învârtit	camera _____	Măria _____
_____ transformat	_____ supărat	_____ rugat
verișoara _____	Domnia _____	mingea _____

- b) _____ declanșat alarma. Evaluarea _____ încheiat. Parcul _____ deschis din nou.
În clasa _____ sunt douăzeci și cinci de elevi.

2. Găsește câte patru cuvinte potrivite pentru fiecare cuvânt dat:

s-a _____

sa _____

V. EVALUEZ COMPETENȚELE

1. Completează spațiile libere cu **sa/s-a**.

- „Abia intrase în peșteră, că _____ pomenit cu un crivăț năprasnic.”
(Păunașul codrilor – fragment, Victor Eftimiu)
- “Trăia demult un rege vestit pentru bunătatea _____.”
(Voltaire – Coridorul ispitei, fragment)
- “_____ ivit o dihanie cumplită, una care pare mică și neînsemnată, dar care mănâncă urși, lupi și mistreți, cum ai înghiți un fir de iarbă!”
(Povestea nucii lăudăroase – fragment, Vladimir Colin)
- „Șoarecele _____ îndepărtat de ea când a auzit-o povestind aceste lucruri.”
(Alice în țara minunilor – fragment, Lewis Carroll)
- „Iepurele și veverița o luară la fugă și vestiră înspăimântați că _____ sfârșit cu pacea pădurii.”
(Povestea nucii lăudăroase – fragment, Vladimir Colin)
- “_____ bucurat mult pentru ea și mi-a mulțumit din suflet.”
(Cele patru piersici – fragment, povestire populară)
- „Când _____ făcut iar cald și soare, ea stătea în păpurișul bălții.”
(Rățușca cea urâtă – fragment, Hans Christian Andersen)
- „Lebăda cea tânără _____ rușinat și și-a ascuns capul în aripi; nu știa ce să facă.”
(Rățușca cea urâtă – fragment, Hans Christian Andersen)
- „Acolo _____ născut Fram, în insula înconjurată de sloiuri.”
(Cezar Petrescu, Fram, ursul polar – fragment)
- _____ născut noaptea, iar noaptea durează acolo o jumătate de an.”
(Cezar Petrescu, Fram, ursul polar – fragment)
- „Deodată prima ceată de copii, în frunte cu Ștefăniță, _____ ascuns la pândă într-o pădurice.”
(Eusebiu Camilar, Stejarul din Borzești – fragment)
- „Omul _____ uitat lung la dânsa.”
(Spiridon Vangheli – Casa părintească, fragment)
- “Măria _____ dădu semnalul de dans.”
(Voltaire – Coridorul ispitei, fragment)
- „Cealaltă, în frunte cu Mitruț, _____ ascuns după un deal...”
(Eusebiu Camilar, Stejarul din Borzești – fragment)

1. Știu/Nu știu să _____
2. Știu/Nu știu să _____
3. Știu/Nu știu să _____

